

מאת פרנץ שוברט (1797 – 1828)

המלחין והיצירה על רקע התקופה

שוברט נולד בסוף המאה השמונה עשרה למשפחה וינאית פשוטה בעלת רקע מוסיקלי. אביו מצא את פרנסתו המצומצמת מהוראה וניהול בית ספר קטן לילדים. הוא טיפח במשפחתו את הנגינה בצוותא: הילד פרנץ ניגן בויללה ברביעיית כלי הקשת המשפחתית, ולמד מוסיקה אצל אביו ואחיו. כשהתגלו כשרונותיו המיוחדים נשלח ללמוד גם תיאוריה ונגינה בעוגב, ובגיל אחת-עשרה זכה במילגה והתקבל לבית ספר למחוננים שבחסות החצר הקיסרית. שם ניגן ככנר ראשון בתזמורת, שר במקלה, ניגן מוסיקה קאמרית עם חבריו לספסל הלימודים, למד הלחנה והיה אפילו משנה למנצח.

באחד הימים זכה לפגוש את בטהובן במסגרת קונצרט ביתי, והפגישה במלחין הנערץ עליו גרמה לו להתרגשות רבה והטביעה את חותמה עליו לכל ימי חייו. באופיו היה שוברט ביישן וצנוע במיוחד, וחיבב מאוד על חבריו הרבים. הם דחפו ועודדו אותו להציג את יצירותיו בפני המלחין סליירי (שהיה מפורסם בזמנו), וזה קיבל אותו ללימודי הלחנה. לכן עזב שוברט את בית הספר והיה לתלמידו של סליירי. אביו של שוברט טען שמוסיקה והלחנה אינם מקצועות ראויים, ודרש מבנו ללמוד את מקצוע ההוראה, וכך אומנם היה: שוברט היה למורה בבית ספרו של אביו, ובאותו זמן למד גם אצל סליירי, והלחין הרבה יצירות. הוא כתב רביעיות וחמישיות לכלי קשת, מוסיקה למקהלה, סמפוניות, יצירות רבות לפסנתר, ובמיוחד הרבה שירים לקול ופסנתר. בשנת 1818, בהיותו בן עשרים ואחת, עזב את מקצוע ההוראה אותו כלל לא חיבב, והתמסר לכתיבת מוסיקה ולנגינה. אפילו כשישב בבית קפה זרמו המנגינות היפות שלו מדמיונו אל עטו ואל פתקאות שנמצאו לו באותו רגע על שולחנו. הוא הרבה להופיע בבתייהם של עשירי וינה יחד עם ידידיו הרבים, במסבות מוסיקליות שנקראו "שוברטיאדות" על שמו, ובהן ניגנו איתו את יצירותיו הקאמריות, שרו את הלידר היפים שלו כשהוא יושב ליד הפסנתר, הקשיבו לו בנגנו את היצירות הרבות שלו לפסנתר, והריעו לו באהבה ובחום.

דבר זה אומנם הקנה לו פירסום - אבל לא פרנסה. ידידיו אנשי הבוהמה, משוררים ואמנים, הם שתמכו בו והשתדלו בעבורו. במשך ימי חייו הקצרים - הוא מת בהיותו בן

שלושים ואחת בלבד, הספיק לכתוב שפע של יצירות קאמריות, תשע סימפוניות, למעלה מ-600 שירים לקול ופסנתר, מוזיקה מקהלתית והרבה יצירות לפסנתר. המוזיקה של שוברט מצטיינת במנגינות הערבות שלה, בהבעה עמוקה וכנה של רגשות, בפשטות ובליריות עדינה. בתפישה הכללית שלה היא ניצבת במעבר מן התקופה הקלאסית אל התקופה הרומנטית.

